

DUDKOWAĆ (27) *vb impf*

o oraz a jasne.

-t- (16), -d- (11),

inf dudkować (3). ◇ *praes 1 sg* dudkuję (1). ◇ *3 sg* dudkuje (8). ◇ *3 pl* dudkują (10). ◇ *con 1 pl m pers* bychmy dudkowali (1). ◇ *part praes act* dudkując (4).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.; poza tym XVIII w. w innym znaczeniu.

1. *Kłaniać się, okazywać komuś uniżoność, czapkować, pochlebiać, podlizywać się; conquiniscere, caput inclinare Calep; omnibus officiis aliquem assectari, aucupari gratiam alicuius, captare benevolentiam a. favorem a. gratiam a. plausus a. voluntates hominum, circumvolitare limina potentiorum, colligere benevolentiam a. gratiam a. famam a. existimationem alicuius, secundam existimationem omnibus lenociniis colligere, consectari benevolentiam alicuius, gratificari alicui, prehensare vel prensare aliquos a. manus cuiusque, prendere amicos, quaerere sibi bonam gratiam, reprehensare, gratiam alicuius Cn (26) : RejKup q8v, dd7; Ozeas ku Czártom. [...] Nie ínámić to tu kotować [= błaznować] Muście wnetże dudkować. MWilkHist E2; Conquinisco, Caput inclino. – Nakłaniąm ízie, zchiląm ízie, dutkuię. Calep 243b.*

dudkować komu, czemu (8): Mnimałz powinowáci gdyć owo dudkuią/ Nie tobieć ále ípadkom co po tobie czuią. *RejWiz* 58v, 55v, 97, 179; *RejPos* 243; *Mufzą łupić nędzniki/ á drugim dutkowác/ Ieíliże chcą tę íkwárnę wieczorną przechowác. RejZwierc* 245v, 13, 226. *Cf* »zabiegać dudkując«.

dudkować przed kim, przed czym (3): Wierz mi żeć owych płałzczów/ ornatow s perłámi/ Nie dla Bogác nábyli [księža]/ iedno ízydzić námi. Abychmy tu przed nimi bárzyey dutkowáli *RejWiz* 60, 11v. *Cf* »by przed sępy dudkować«.

dudkować z czym (1): Wzywę oćziy pochlebuję Kiedy skropidlem dutkuje *RejKup* r8v.

Przysłowia: Ktorzy [pyszni] teź iedno w zyłku to ná íwiece máia/ Íz im niłko dudkuiąc wízyfcy przeklináią. *RejWiz* 179; *RejZwierz* 100; Coź tyránnowie teź wźdy zá zyłk máia/ Íz im dutkuiąc s tyłu wízyfcy láia. *RejZwierc* 226.

Iuż wízyfcy pochlebią iego wielmożności. Iáko pftre Soyki przed nim z dáleká dudkuią/ A páłcem íobie s tyłu hic eít vkázuia. *RejWiz* 11v.

Zwroty: »jako pies dudkować« (1): [Zły sługa na obrazie] Písi ogon ma/ bo íkacząc iáko pies dutkuię/ A gdzyeby co połápić/ s kątá vpátruie. *RejZwierz* 118.

»by przed sępy dudkować« (1): Przed ktoremi [sędziami] by przed Sępy vbodzy dudkuią. *GroicPorzRej* C3v.

»(w oczy) zabiegać dudkując [komu], [komu] zabiegając dudkować« [szyk zmienny] (2 : 1): Zywność vbior pocźciwy wedle potrzeby ma/ A nikomu dudkuiąc w oczy nie zábiega. *RejWiz* 55v; *RejPos* 243; bo íe iuż táki nie boi áni łádu/ áni żadnego vrzędu/ áni mu zábiegáiąc dutkuię *RejZwierc* 13.

Szeregi: »kłaniać się i dudkować« (1): W ten íię czás obłudnego człowieká nawięcey ítrzeź [...] kiedy ięzykiem pochlebia: [...] kiedy íię kłania y dutkuię *KlonWor ded* **2v.

»dudkować a pochlebować« (1): A ty przedíię ścírpiec nie możełz ábyś nie zábiegał dutkuiąc im [bogaczom] á pochlebiąc *RejPos* 243.

W przeni (1) :

Zwrot: »do samej ziemi aż dudkować« (1): áno godności szczęście wfluguie/ Bá mogę rzéc/ do láméy ziemi aż dudkuie. *PudłFr* 63.

a. *O oddawaniu czci przedmiotom martwym (w praktykach religijnych u katolików)* (4) : PAtrrze ná ty dubiele/ kiedy więc dutkuią/ Przez skło kołtki całuiąc/ iefzczelz tho kupuią. *RejZwierz* 106.

dudkować czemu (1): Obrazek káždy/ zwłázczá srebrny. [...] Ktorzy [mnisi] żywym obrázom/ Páńkim nie folguią/ Pewniećby y ty [srebrne obrazki] tłukli/ choć im tu dutkuią. *RejZwierz* 106v.

dudkować przed kim, przed czym (2): *RejKup* k2v; Iż ia ftoię przy kościele [...] á on biega/ á on dutkuie przed obrałki/ przed goleniámi sprochniáłymi/ przed kámyki *RejAp* 160.

b. *Przekupywać [przed kim z czym]* (2) : POmierz podwoiewodzy ná targoch ty łokcie/ A pilnie karz prołzę cie/ ty fáłszywe nogcie. Bo mi iuż trzeći iármárk/ iáko pierz kupuią/ Bowiem iedno z iábłufzki przedemną dudkuią. A przydáli s száfránem á s pomoránczám/ Wierę pánie łokietku/ krotki rácz być z námi *RejZwierz* 102 [*idem*] 100.

2. *Prawdopodobnie: Stroić żarty, błaznować [przed kim]* (1) : Ale ty wždy [*Barbaro*] niebądź głupia/ Nieznáiomym nieday dudkować przed sobą. *KochFr* 16. [*dudkować zam. dupia; żartobliwe uniknięcie obscenum.*]

Synonimy: **1.** *kłaniać się, pochlebować, zabiegać, zachować się, zaskakować;* **a.** *bożkować;* **2.** *błaznować.*

Cf **DUDKOWANIE**